

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Radomska - Stęplewska

Sędziowie: SSO Marcin Miczke (spr.)

SSO Anna Czarnecka

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2014 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzyciela Syndyka Masy Upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w S.

przy uczestnictwie Ł. S.

o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz syndyka masy upadłości

na skutek zażalenia wierzyciela

na postanowienie Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu

z 18 grudnia 2013 r.

sygn. akt II Co 5827/13

postanawia

oddalić zażalenie.

SSOM. Miczke SSOM. Radomska - Stęplewska SSO A. Czarnecka

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu postanowieniem z 18 grudnia 2013 r. oddalił wniosek Syndyka Masy Upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w S. o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz Syndyka prawomocnemu wyrokowi wydanemu przez Sąd Rejonowy (...) w P. w sprawie X GC (...).

Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawca przedłożył kopię poświadczoną przez siebie za zgodność z oryginałem postanowienia Sądu Rejonowego (...) w S. w przedmiocie odwołania syndyka T. K. z 28.3.2013 r. i postanowienie tego Sądu z 24.5.2013 r. o powołaniu syndyka C. P. (postanowienia wydane w sprawie XII GUp (...)).

Sąd Rejonowy powołał się na art. 788 § 1 i 2 kpc i stwierdził, że w tej sprawie wierzyciel nie przedłożył dokumentu urzędowego – prawomocnego postanowienia Sądu o ogłoszeniu upadłości (...) sp. z o.o. Nie sposób więc ustalić, kiedy nastąpiło ogłoszenie upadłości i zbadanie, czy zachodzą przesłanki wskazane w art. 788 § 1 kpc, w tym, czy uprawnienie przeszło na wnioskodawcę w terminie wskazanym w tym przepisie. Przedłożone do akt postanowienia Sądu Rejonowego (...) w S. - o odwołaniu syndyka i o ustanowieniu syndyka – nie są wystarczające do dokonania ustaleń wskazanych w treści art. 788 kpc.

Zażalenie na to postanowienie wniósł wierzyciel, zaskarżając je w całości oraz wnosząc o jego zmianę przez uwzględnienie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności i zasądzenie kosztów postępowania klauzulowego i zażaleniowego. Skarżący zarzucił:

1) błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy, polegające na uznaniu przez Sąd Rejonowy, że z dokumentów zgromadzonych w sprawie nie sposób ustalić kiedy nastąpiło ogłoszenie upadłości (...) sp. z o.o. w S., podczas gdy ustalenie tego faktu było możliwe na podstawie dokumentów zgromadzonych w sprawie,

2) naruszenie przepisów prawa postępowania, tj.:

a) art. 788 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na oddaleniu wniosku wierzyciela z uwagi na nieprzedłożenie dokumentu urzędowego w postaci prawomocnego postanowienia o ogłoszeniu upadłości (...) sp. z o.o., podczas gdy taki obowiązek nie wynika ze wskazanego przepisu,

b) art. 228 § 1 w zw. z § 2 oraz art. 227 k.p.c. w zw. z art. 244 § 1 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie, polegające na pominięciu dowodu z postanowienia Sądu Rejonowego (...)w P.z 3 września 2012 r., sygn. akt X GC (...), podczas gdy wskazany dowód Sąd Rejonowy powinien wziąć pod uwagę z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się bezzasadne.

Podstawowym wymogiem zastosowania art.788 kpc jest istnienie tytułu egzekucyjnego, o jakim mowa w art.777 § 1 kpc kpc. W przypadku wyroku sądu oznacza to, że wyrok winien być prawomocny albo natychmiast wykonalny. Z treści wyroku z 22 czerwca 2012 r. nie wynika, aby był on natychmiast wykonalny. Mimo, że w zarządzeniu z 23 października 2012 r. (k.159 akt X GC (...)) Sędzia stwierdził prawomocność wyroku, to jednak zarządzenie to jest błędne. Stwierdzenie prawomocności orzeczenia postanowieniem (tym bardziej zarządzeniem) nie wiąże innego sądu. Nadto należy podzielić pogląd Sądu Najwyższego zawarty w wyroku z 5 lipca 2002 r. III CKN 657/00 OSP 2004/2/18, że orzeczenie sądowe nie uzyskuje waloru prawomocności, jeśli stwierdzenie prawomocności nastąpiło w sposób wadliwy. Pogląd ten jest aprobowany w doktrynie prawa (np. T. Żyźnowski teza 5 Komentarz do art.199 Kodeksu postępowania cywilnego stan prawny na 30.01.2013 r. LEX).

Postępowanie w sprawie X GC (...)zostało zawieszono postanowieniem 3 września 2012 r. z uwagi na ogłoszenie (...) spółki z o.o.T. S.D.. Postanowienie o ogłoszeniu upadłości zapadło 13 lipca 2012 r. Postanowienie sądu o ogłoszeniu upadłości wywiera skutek z początkiem dnia, w którym zostało wydane – art.51 ust.2 prawa upadłościowego i naprawczego (także A. Jakubecki teza 34 Komentarz do art.174 Kodeksu postępowania cywilnego stan prawny 30.01.2013 r.) Zawieszenie postępowania na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 kpc ma skutek wsteczny od chwili zdarzeń, które je spowodowały (art. 174 § 2). Jest to odstępstwo od reguły wyrażonej w art. 360, zgodnie z którą postanowienia stają się skuteczne z chwilą ogłoszenia, a jeśli ogłoszenia nie było - z chwilą podpisania sentencji. Dzięki skuteczności ex tunc postanowień o zawieszeniu postępowania we wskazanych przypadkach zapewniona zostaje ochrona osób, w interesie których dokonuje się zawieszenia (syndyka) przed niekorzystnymi skutkami upływu terminów i kontynuacji postępowania bez ich udziału lub bez należytego zastępstwa. Skuteczność ex tunc zawieszenia postępowania sprawia, że zniweczone zostają skutki upływu terminów w okresie po wystąpieniu przyczyny zawieszenia. Terminy zaczynają biec od początku od daty podjęcia postępowania (art. 179 § 2 kpc). Czynności procesowe dokonane w okresie objętym wstecznym skutkiem postanowienia o zawieszeniu należy traktować jako bezskuteczne i należy je powtórzyć w podjętym postępowaniu. Dla wyeliminowania wątpliwości co do mocy prawnej orzeczeń wydanych w okresie zawieszenia postępowania w art. 174 § 2 przewiduje się dodatkowo, że zawieszając postępowanie w przypadkach unormowanych w art. 174 § 1 pkt 1 i 4 sąd uchyla orzeczenia wydane po zaistnieniu zdarzeń powodujących zawieszenie postępowania. Dotyczy to zarówno wyroków, jak i postanowień. Należy podkreślić, że zawieszenie postępowania z przyczyn wymienionych w art. 174 § 1 pkt 1 i 4 nie niweczy ani nie stoi na przeszkodzie wydaniu wyroku, jeżeli

przyczyny te nastąpiły już po zamknięciu rozprawy. W tym przypadku jednak terminy do zaskarżenia orzeczenia nie rozpoczynają biegu. (tezy 44 i 45 A. Jakubecki Komentarz cyt. wyżej).

Zasadniczą przyczyną uzasadniającą zawieszenie postępowania cywilnego ze względu na ogłoszenie upadłości strony jest to, że zgodnie z przepisami Prawa upadłościowego i naprawczego, wskutek ustanowienia syndyka albo zarządcy masy upadłości, upadły traci legitymację procesową w sprawach dotyczących masy upadłości. Proces o zapłatę, który był prowadzony przez upadłego jako powoda, niewątpliwie dotyczy mienia upadłego (oddziałuje na skład masy upadłości), ponieważ wierzytelność dochodzona w takim procesie, jako prawo majątkowe, jest składnikiem masy upadłości (teza 40 do art.174 A. Jakubecki Komentarz cyt. wyżej). Nie budzi wątpliwości, że wierzytelność dochodzona przez spółkę (...)w sprawie X GC (...)wchodzi w skład masy upadłości.

Z art. 144 ust. 1 p.u.n. wynika, że w razie ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, postępowania sądowe i administracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i dalej prowadzone jedynie przez syndyka lub przeciwko niemu. Syndyk prowadzi postępowanie na rzecz upadłego, ale w imieniu własnym (art. 144 ust. 1 i 2 p.u.n.), co oznacza, że ma status strony (w znaczeniu formalnym). Zawieszenie postępowania cywilnego z powodu ogłoszenia upadłości strony służyć ma umożliwieniu wstąpienia do procesu odpowiednio syndykowi w miejsce upadłego, który utracił legitymację procesową. (teza 28 do art.174 A. Jakubecki Komentarz cyt. wyżej)

W sprawie X GC (...)zawieszenie postępowania orzeczone postanowieniem z 9 września 2012 r. wywarło skutek od dnia ogłoszenia upadłości, a więc, jak ustalił Sąd Rejonowy, od 13 lipca 2012 r. W związku z tym ostatnią skuteczną czynnością procesową powoda było złożenie przez jego pełnomocnika adwokata D. N.wniosku od sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Zarządzenie o doręczeniu pełnomocnikowi powoda odpisu wyroku z uzasadnieniem zostało wydane 19 lipca 2012 r., samo doręczenie nastąpiło 2 sierpnia 2012 r. Czynności te zostały więc dokonane już po ogłoszeniu upadłości i są nieskuteczne. Nie rozpoczął biegu termin do zaskarżenia wyroku. Błędne jest więc uznanie, że wobec upływu terminu dwóch tygodni od doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem adwokatowi N.wyrok stał się prawomocny. Od dnia ogłoszenia upadłości postępowanie mogło toczyć się jedynie z udziałem Syndyka. Syndykowi należy doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem i dopiero od dnia tego doręczenia zaczyna biec termin do zaskarżenia wyroku. Dopiero upływ tego terminu będzie skutkował wnioskiem o prawomocności wyroku.

Wobec takich ustaleń zarzuty sformułowane w zażaleniu nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia. Ubocznie należy jednak wskazać, że rację ma Sąd Rejonowy, że warunkiem zastosowania normy prawnej zawartej w art. 788 kpc jest, obok istnienia tytułu wykonawczego, wykazanie, że uprawnienie przeszło na inną osobę, w tym na Syndyka. Zgodnie z treścią przepisu należy to udowodnić dokumentem urzędowym bądź prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. W przypadku ogłoszenia upadłości należy przedłożyć odpis postanowienia o ogłoszeniu upadłości, z którego będzie wynikał fakt ogłoszenia upadłości, data jej ogłoszenia i fakt wyznaczenia syndyka. Okoliczności te są istotne z punktu widzenia art.788 kpc. Klauzula wykonalności może zostać nadana, jeśli upadłość została ogłoszona po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu.

Syndyk nie złożył odpisu postanowienia o ogłoszeniu upadłości spółki z o. o. (...). Na podstawie odpisów postanowień o odwołaniu syndyka i powołaniu nowego nie można ustalać faktu i daty ogłoszenia upadłości, bo wiążącą datą ogłoszenia upadłości jest data wskazana w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości. Nie wiążą innego sądu także ustalenia zawarte w uzasadnieniu postanowienia innego sądu (w tym przypadku w uzasadnieniu postanowienia z 3 września 2012 r. o zawieszeniu postępowania w sprawie X GC (...)), odnoszące się do daty ogłoszenia upadłości. Ustaleniami tymi nie jest związany sąd rozpoznający wniosek o nadanie klauzuli wykonalności (art.366 w zw. z art.361 kpc). Z kolei w aktach X GC (...)znajduje się jedynie kserokopia, a nie odpis postanowienia z 13 lipca 2012 r., w świetle zatem art.788 kpc pozostaje bez znaczenia. Skarżący zresztą ani we wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, ani w zażaleniu nie powoływał się na tę kserokopię.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art.385 w zw. z art.397 § 2 i art. 13 § 2 kpc orzekł jak w sentencji.

SSOM. Miczke SSOM. Radomska - Stęplewska SSO A. Czarnecka